

2022-08-22

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över Ds 2022:6, Straff för deltagande i en terroristorganisation

I promemorian föreslås att det ska införas ett särskilt straffansvar för deltagande i en terroristorganisation. Straffansvaret för flera andra brott som har samband med terrorism föreslås även utvidgas med anledning av deltagarbrottet. Det föreslås bland annat att det ska vara straffbart att offentligt uppmana till deltagande i en terroristorganisation.

Sveriges Domareförbund yttrar sig över remitterade förslag huvudsakligen utifrån rättssäkerhetsaspekter och hur de remitterade förslagen påverkar det arbete domarkåren har att utföra.

Sveriges Domareförbund vill anföra följande synpunkter på förslagen.

Avsnitt 5

Domareförbundet ifrågasätter i och för sig inte behovet av den föreslagna kriminaliseringen. Domareförbundet delar också bedömningen att varje form av deltagande som innebär ett stöd för organisationen är straffvärt.

I promemorian görs bedömningen att införande av ett särskilt straffansvar är ett effektivt sätt att förebygga, förhindra och bekämpa deltagande i terroristorganisationer. Med tanke på den typ av gärningar som bestämmelsen tar sikte på kan den slutsatsen ifrågasättas.

Avsnitt 7.2

En utgångspunkt ska enligt förslaget vara att lagstiftningen om terrorism inte ska tillämpas i fråga om handlingar som exempelvis begås av motståndsrörelser som i totalitära stater arbetar för införandet av ett demokratiskt samhällsskick. I vissa fall kan det dock, enligt vad som återges i promemorian, finnas skäl att låta den svenska terroristlagstiftningen få verkan även när det gäller handlingar som begås av sådana eller liknande rörelser i länder som inte kan betraktas som demokratiska. Domareförbundet anser att den slutsatsen är problematisk och att den bör belysas ytterligare.

Anklagelser om kopplingar till terrorism används också i vissa länder som en metod för att krympa det demokratiska utrymmet eller för att motverka politiskt motstånd. Det finns därför skäl att uppmärksamma och ytterligare analysera vilka konsekvenser införandet av det föreslagna

deltagandebrottet kan få i det internationella samarbetet där krav på dubbel straffbarhet ställs upp, exempelvis i utlämningsärenden.

I promemorian anges att definitionen av begreppet ”terroristorganisation” har ett vitt tillämpningsområde och att den lämnar ” utrymme för de avvägningar som behöver göras angående motståndsrörelser som i diktatoriska eller totalitära stater eller styrelseskick arbetar för ett införande eller ett återupprättande av ett demokratiskt samhälle och även när det gäller sammanslutningar som bedriver blandad verksamhet.”

Uttalandet belyser de politiska aspekter som aktualiseras och de gränsdragningssvårigheter som kan uppkomma i enskilda fall och som överlämnas till domstolarna att lösa. Det krävs ytterligare analys och vägledning i tillämpningsfrågor när det gäller begreppet terroristorganisation innan förslaget genomförs.

Avsnitt 7.5

Såväl det föreslagna deltagandebrottet som det tidigare införda samröresbrottet avser handlingar som är ägnade att främja, stärka eller understödja en terroristorganisation. Även om samröresbrottet föreslås bli subsidiärt i förhållande till deltagandebrottet, finns det en risk för att det kommer att uppstå svårigheter i rättstillämpningen vid avgränsningen mellan de båda bestämmelserna. Möjligen kan de båda bestämmelserna föras samman i en enda straffbestämmelse.

Avsnitt 8

Domareförbundet ifrågasätter om det finns tillräckliga skäl att låta även det föreslagna deltagarbrottet omfattas av straffbestämmelsen om offentlig uppmaning till terrorism. Förslaget har inte sin grund i våra internationella åtaganden och omfattas inte av de krav på kriminalisering som följer av terrorismdirektivet.

Förslaget innebär en begränsning av den grundlagsskyddade yttrandefriheten och informationsfriheten enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 och 2 regeringsformen. Utredningen i promemorian visar inte att en inskränkning är nödvändig och proportionerlig.

Förslaget riskerar att leda till svåra gränsdragningsproblem i förhållandet mellan de kriminaliserade yttrandena och tillåtna opinionsyttringar. Med hänsyn till att några ändringar inte heller ska göras i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen kan förslaget även leda till gränsdragningsfrågor i förhållande till det grundlagsskyddade området.

Domareförbundet kan mot den nu angivna bakgrunden inte ställa sig bakom att förslaget genomförs.

I övriga frågor har Domareförbundet inte några synpunkter att framföra.

Hanna Werth

Ordförande i Sveriges Domareförbund